

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

14 bud på EU's fremtid

Hvad er EU's fremtid?

Hvad vil vi egentlig med EU? Hvor vil vi hen? Hvordan skal vi håndtere de sociale konflikter? Hvor meget skal fællesskabet bestemme?

I dette sommernummer af NOTAT har vi bedt en række debattører, journalister, forfattere og organisationsfolk give deres bud på, hvordan EU ser ud i år 2020. De har fået frie hænder til at vælge form, indhold og vinkel. Det er blevet til en bred vifte af bud på EU's fremtid, der kan give ny næring og inspiration til debatten.

De 14 indlæg bidrager med visioner om det sociale Europa, klimaets EU og konkrete bud på, hvordan vi kan skabe et vækstlokomotiv, der sætter dagsordenen på internationalt plan. Men de giver også luft til væsentlige bekymringer om den stadig større afstand mellem borgerne og systemet, undermineringen af det danske aftalesystem og det elitære EU.

Det samlede indtryk er, at vi er nødt til at engagere os i en nuanceret og lødig debat. Ellers har hverken demokratiet eller EU en fremtid i Europa.

Red.

Illustrator, Line Lisberg Refstrup.
mail: illustration@linerefstrup.dk
www.linerefstrup.dk
& linerefstrup.blogspot.com

Genopliv den folkelige debat

Befolkningerne i EU må ind i kampen, skriver Niels Hausgaard i sin EU-vision.

Det er altid bøvl med gamle EU-skeptikere. Når vi først får sat det store håndsving på tilbageblikket, så er der dømt sejtræk. Der findes ikke den EU-debat, vi ikke kan kvæle langsomt med bitter snak om svindel og løgn og Romtraktat og Kul- og Stålundion og Andelsbevægelse og Slaget ved Dybbøl og Fanden og hans pumpestok – undskyld! EU er en realitet og vi er en del af det på godt og skidt – punktum!

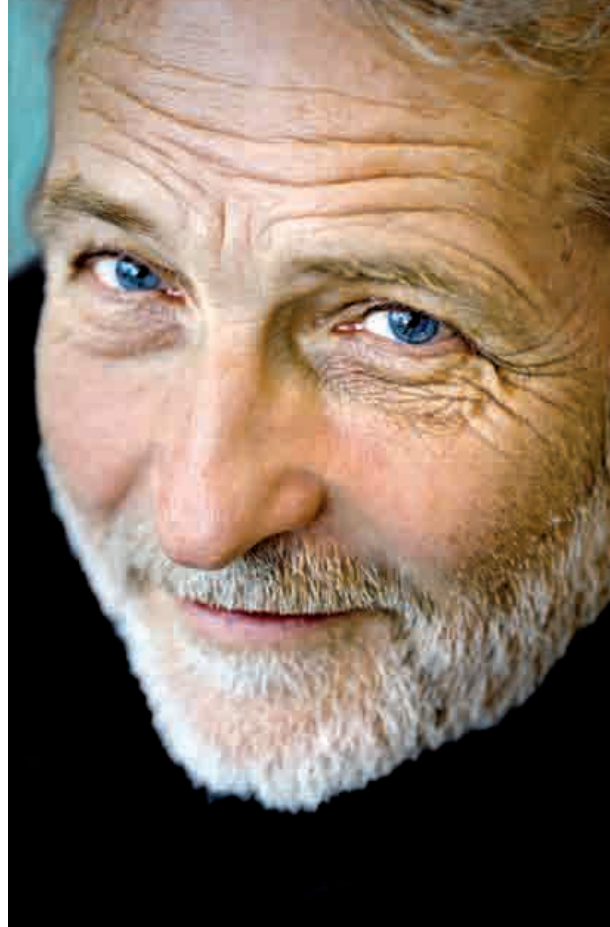
Selvom vi tabte de fleste slag, har vi stadig retten og pligten til at arbejde for et mere demokratisk EU, hvor den folkelige debat er andet end en irriterende sten i skoen. Retningen for EU's udvikling skal korrigeres. Det er retningen, der er vigtig – ikke detaljerne. Hvis vi skal nå frem til, at den enkelte borger har mulighed for at føle bare en anelse ansvar for helheden, (forudsætningen for demokrati) så skal kursen sættes i mindre centralistisk retning.

Centralismen truer

Det eneste demokratiske redskab, vi har til rådighed, er den folkelige debat. Den skal føres hele tiden, og lige nu er den nærmest død. Centralismen (under et hvilket som helst flag) kvæler altid den folkelige debat. Det er dens væsen.

Når vi i dag kan høre "befolkningerne" nævnt som en trussel mod EU-systemet, er det så befolkningerne eller systemet, der er noget i vejen med? Det må vel være befolkningerne, fordi vi flegmatisk accepterer rollen som fjærtende kvæg på græs. Systemet holdes derimod sammen af enorme slipseknotter og er tilmed blindt, døvt og uden moral.

Efter den grundlovsstridige tiltrædelse af Lissabontraktaten, skal vi nok ikke satse på mange folkeafstemninger i fremtiden. Derfor består kampen mod

EU-centralismen (ikke mod EU) i at tvinge emnet ind i den daglige politiske debat. Den helt overvejende del af dansk lovgivning kommer trods alt fra Bruxelles.

Folketingsvalg uden EU-debat

Ved de to seneste folketingsvalg var det nærmest umuligt at få politikere til at forholde sig overordnet til EU-spørgsmål. Vi må ikke igen vælge folk, hvis overordnede holdning til EU vi ikke kender. Vi skal forlange at få at vide, hvad de står for og vil kæmpe for, når det gælder så vigtige spørgsmål. Vi skal kende deres syn på centralismen. Vi skal vide, om de overhovedet har noget. Vi skal ikke lade dem slippe med tynd snak om skat og "krisen", der skyldes efterlønnen.

Min vision for fremtidens EU er et tæt og forpligtende europæisk samarbejde med høj grad af demokrati og dermed den enkeltes følelse af synlighed. Et Europa der bygger på forskellighed, og hvor harmonisering er et fy-ord. Et Europa hvor befolkningerne ikke kobles af, men er muntre og gæstfrie og som ikke er bange for noget – undtagen for centralisme og afmagt. ♦

Blå bog:

Niels Hausgaard er sanger, guitarist, sangskriver, idémand, satiriker, entertainer, trubadur og samfundsrevser.

Han har i over tredive år turneret Danmark med udsolgte koncerter og stand up.

Derudover maler han, skriver manuskripter og har modtaget flere priser for sine TV-produktioner.

Han har været aktiv i Folkebevægelsen mod EU og senere JuniBevægelsen.

Han har både læst til maskinmester og på Kunstakademiet.

[Når vi i dag kan høre "befolkningerne" nævnt som en trussel mod EU-systemet, er det så befolkningerne eller systemet, der er noget i vejen med?]

Niels Hausgaard

[... det vil være en fantastisk god forretning for både borgere og erhvervsliv at blive mere ressourceeffektive.]

Martin Lidegaard

EU skal redde klimaet

EU's – og vores – redning ligger i en storstilet satsning på klimaet.

EU trænger til en ny vision. En vision med saft og kraft. En vision, der kan samle de mange regeringer, virksomheder og borgere om ét fælles sigtepunkt og give os svar på de enorme udfordringer vi står over for, både økonomisk, udenrigspolitisk og socialt. Visionen skal samtidig være kendetegnet ved, at den kun lader sig gennemføre ved et forpligtende europæisk samarbejde, men giver plads til forskellige løsninger i de enkelte lande.

Nytænkning påkrævet

Der er kun ét seriøst bud på en sådan vision i 2020. Det er visionen om klimaets EU. Ligesom Kennedy satte et mål om "man on the moon" om ti år, skal EU sætte en målsætning om 40% CO₂ reduktion i 2020. Det er ambitiøst og det kræver fundamental nytænkning. Men det er slet ikke umuligt, og vi har brug for den nytænkning.

Alle kendte videnskabelige undersøgelser fortæller os oven i købet, at det vil være en fantastisk god forretning for både borgere og erhvervsliv at blive mere ressourceeffektive. I det sidste år er alle råvarepriser steget dramatisk på verdensmarkedet, og der er vendt op og ned på de økonomiske modeller.

Energi, transport og landbrug

En vision på 40% CO₂ reduktion i 2020 kan ikke lade sig gøre uden bidrag fra alle sektorer. Lad mig nævne de vigtigste.

I forhold til energisektoren er EU allerede gået ganske langt, men den nye vision ville betyde, at målet om energi effektivt skal gøres bindende, og at der skal skrues op for ambitionerne i forhold til vedvarende energi. En vej at gå kunne for eksempel være en massiv europæisk satsning på det såkaldte Desertec projekt, hvor ørkenerne i det nordlige Afrika bruges til produktion af vedvarende energi, først til at forsyne

nærområderne, siden til at bidrage til det europæiske fastland.

Denne satsning har samtidig potentialet til at skabe et mere fast og forpligtende samarbejde med vores sydlige naboer og give dem en økonomisk saltvandsindsprøjtning, der både kan skubbe på de demokratiske processer og sikre den økonomiske udvikling, der kan standse flytningstrømmene. Læg dertil udbyggede forbindelser EU-landene imellem, der vil gøre det lettere at udveksle strøm fra vedvarende energi.

I transportsektoren skal der satses massivt på en fælles infrastruktur for elbiler, fælles kørselsafgifter og hurtige jernbaner mellem metropolerne.

Landbrugspolitikken. Tænk, hvis halvdelen af EU's landbrugsbudget gik til at sikre udtagning af de mest sårbare jorde, mindre afhængighed af kunstig gødning og andre begrænsende råstoffer og en storstilet satsning på bæredygtigt kvalitetslandbrug.

En grøn saltvandsindsprøjtning

Alle disse investeringer ville på kort sigt give en saltvandsindsprøjtning til europæisk økonomi, men de ville også sikre vores konkurrencekraft i fremtiden, fordi bæredygtig energi, bæredygtig transport og bæredygtigt landbrug er det eneste, der i realiteten kan sikre vores velfærd på bare mellemlang sigt.

Eller med EU-Kommisionens formand José Manuel Barrosos ord: "At fortsætte vores nuværende mønster omkring brug af ressourcer er ikke en mulighed. Det sætter for stort pres på vores planet og gør vores økonomi mere afhængig af eksterne forsyninger."

Med en satsning på klimaet ville EU gøre både sig selv, verden og klimaet en fantastisk tjeneste. ♦

Blå bog:

Martin Lidegaard er arbejdende formand for den grønne tænketank CONCITO.

Fra 2001–2007 sad han i Folketinget for de Radikale, blandt andet som klima- og miljøordfører.

I 2008 var han medstifter af tænketanken CONCITO. Han har tidligere arbejdet som informationschef i Mellempolitisk Samvirke, fungeret som formand for 92-gruppen og har arbejdet som kommunikationsrådgiver hos RelationPeople.

Han er cand.comm. fra Roskilde Universitetscenter.

[Danmark kritiseres gang på gang for ikke at have inkorporeret CEDAW og andre FN-konventioner i dansk lov. Så ja, der er også noget at komme efter i Danmark.]

Randi Theil Nielsen

Jeg drømmer om et sted

Jeg drømmer om en verden, hvor kvinder og mænd har lige rettigheder, lige værd, lige muligheder – og lige resultater. Drømmen indbefatter hele verden, intet mindre.

Det er vævet tæt sammen med forestillingen om, at international regulering i form af konventioner, resolutioner, aftaler og handlingsplaner fremmer processen.

Også i Danmark

Et hurtigt virkelighedstjek viser selvfølgelig, at konventioner ikke overholdes, at rettigheder krænktes, at resolutioner ikke tages alvorligt, at handlingsplaner forbliver ord. At implementering af progressiv lovgivning er en by i Rusland. Det er en erfaring, som alle, der arbejder for kvinders rettigheder, deler. Og vi behøver ikke gå til ekstremer som Saudi Arabien, Afghanistan, Kurdistan eller Nigeria for at finde eksemplerne.

Også i Danmark er der misforhold mellem internationale forpligtelser og dansk politisk praksis. Ved den seneste FN eksamination af Danmark i 2009 i forhold til FNs Kvindekongvention (CEDAW) var der kritik af regeringens mangelfulde indsats på områder som ulige repræsentation af

kvinder og mænd i politik, forskning og virksomhedsledelse, vold mod kvinder og handel med kvinder til prostitution. Og Danmark kritiseres gang på gang for ikke at have inkorporeret CEDAW og andre FN-konventioner i dansk lov. Så ja, der er også noget at komme efter i Danmark.

Uden ambitioner

Måske er det lettest at se betydningen af international regulering, når ens egen stat – og samfund – halter lidt bagefter? Det bliver så lysende klart, at vi har brug for andre til at sætte standarder, når vi selv er gået lidt i stå. Sådan er det på ligestillingsområdet, set fra min synsvinkel. Og det er her EU kommer ind i billedet – som normsætter og regulator.

Et konkret eksempel på den positive effekt af et EU direktiv er, at vi nu langt om længe har fået et uafhængigt ligebehandlingsorgan, der skal overvåge og fremme ligebehandling mellem kvinder og mænd i

Danmark. Institut for Menneskerettigheder har fået opgaven, der er kæmpe stor.

Det er de medfølgende midler til gengæld ikke. Sagen er den, at regeringen var presset af udsigten til et sagsanlæg mod Danmark, hvis den ikke sørgede for at implementere ligebehandlingsdirektivet ordentligt. Det gjorde regeringen så, dog uden de helt store ambitioner, men man fik fred.

Ikke bare EU

Som normsætter på kønsligestillingsområdet har EU utvivlsomt spillet en positiv rolle – både for gamle og nye medlemsstater og i en international kontekst. Men billedet er bestemt ikke entydigt. Når det handler om noget så essentielt som kvinders ret til at bestemme over egen krop, seksualitet og hermed retten til abort har EU svært ved at stå sammen. Det ser man, når EU skal forsøge at finde sine ben i forskellige FN-fora, hvor kvinders seksuelle og reproduktive rettigheder er til diskussion. Så at hæfte alle ligestillingsforhåbningerne op på EU ville være for begrænset.

Drømmen

Men nu tilbage til drømmen. Hvad er det jeg ser? Er det kvinderne fra det arabiske forår, der sniger sig ind i billedet? Er det CEDAW-konventionen, de står og svinger med? Menneskerettighedserklæringen? Ja, det tror jeg. ♦

Blå bog:

Randi Theil Nielsen er sekretariatsleder i Kvinderådet, der er en paraplyorganisation for 45 store danske organisationer og politiske partier.

Hun er leder af Det Nationale Voldsovervågningscenter i Kvinderådet, NGO repræsentant for Kvinderådet ved FNs Kvindekommission og tidligere leder af kvindedaghøjskolen Morild i Roskilde

Cand.mag. i dansk og samfundsfag fra Københavns Universitet med yderligere enkeltfag i Kultur og Etnicitet samt Filosofi.

[Visionen for Europa må først og fremmest bygge på ønsket om fælles succes.]

Thomas Bustrup

En vinderstrategi til en vinderregion

Da stats- og regeringscheferne vedtog Lissabon-strategien i 2000, satte de en visionær dagsorden for Europa: Vi skulle være den mest konkurrencedygtige region i verden i 2010. Det var en god og en rigtig vision. Og en dårlig strategi.

I dag ligger det klart, at tiden er brugt på at forringe konkurrenceevnen i Europa, og resultatet er udflagning af produktion og arbejdspladser. Ikke af lyst, men af nød.

Det viser, hvor afgørende det er, at visioner følges op med forpligtelser og handlingsplaner. Hvis Lissabon-strategiens visioner var blevet opfyldt havde udgangspunktet i dag været anderledes.

Dansk eksport oplevede i 2009 den største nedgang i eksporten siden 2. Verdenskrig. Det er alvorligt, for eksporten er den primære vækstmotor for dansk økonomi, og beskæftigelsen er dybt afhængig af eksporten. Med den faldende eksport er ledigheden steget med cirka 180.000 danskere.

Endnu mere bekymrende er, at Danmark, i lighed med mange andre europæiske lande, har meget vanskeligt ved at hægte sig på opsvinget igen, og risikoen for varige tab af markedsandele og arbejdspladser er derfor til stede.

Pres på de offentlige finanser

Samtidig står vi overfor en udvikling i befolkningen, der med usvigelig sikkerhed vil føre til flere gamle og færre unge og dermed en faldende arbejdsstyrke i de næste 40 år. Det vil medføre et hidtil uset pres på de offentlige finanser.

Den eneste måde at imødegå disse samlede udfordringer er ved at EU-landene, i fællesskab, indretter denne del af verden

til verdens mest attraktive region at drive virksomhed i.

En ny 10-årig vækststrategi, EU2020-strategien, for EU-landene er nu sat i søen, og denne gang forpligter den i højere grad medlemslandene til at gennemføre politiske reformer, der kan understøtte strategiens mål om blandt andet beskæftigelse, forskning, uddannelse, klima og energi. Samtidig har EU-landene forpligtet sig til en langt strammere finanspolitik og muligheden for at blive mødt af sanktioner, hvis ikke gæld og underskud bringes i overensstemmelse med vækst- og stabilitetspagten.

Lave ambitioner i EU

Det er alt sammen skridt i den rigtige retning, og de viser, at sammenholdet i EU består. Men strategien har en indbygget svaghed, der giver panderynker i erhvervslivet.

For der er ingen mekanisme, der sikrer, at medlemslandenes akkumulerede resultater rent faktisk indfrier strategiens overordnede mål. Det hænger sammen med, at EU2020-strategien ikke anvendes som løftestang til at udvikle national politik, men derimod som ramme for national politik, der alligevel er i støbeskeen. Hvad værre er, at det er udtryk for lavere ambitioner i Europa end konkurrenterne på vækstmarkederne. Og det er risikabelt.

Visionen for Europa må først og fremmest bygge på ønsket om fælles succes. Det kræver en erkendelse af, at nationale bidrag til et styrket Europa gavner os alle sammen. Og det betyder, at alle europæiske lande må lide afsavn for en større sag. Det kræver handling. Det kræver politisk mod. Det kræver frem for alt forandringer.

Tingene bliver måske ikke bedre, hvis vi forandrer dem. Men de må forandres, hvis det skal blive bedre. ♦

Blå bog:

Thomas Bustrup er direktør i Dansk Industri.

Han har arbejdet i DI siden 1996, blandt andet som chef for DI International Business Development (DIBD) og DI's globaliseringsprojekt.

Omdrejningspunktet for hans karriere har i mange år været at sikre en bedre erhvervsstruktur og bedre samhandel med udviklingslande.

Han er uddannet cand. polit.

Føderalistisk revanchisme

Det er ikke kun EU, der gennemgår en krise i disse år. Det samme gør EU-debatten.

Der er stærke kræfter inden for EU, specielt i Tyskland, der ikke ønsker at respektere ånden i Lissabon-traktaten. De ser den model, den bygger på – ”nationalstaternes EU” – som blot et midlertidigt tilbageskridt. Og de bruger den nuværende krise i eurozonen som et argument for at genoplive føderalismen.

De suspekke kritikere

Det seneste retoriske kneb i denne argumentation er at betegne alle forsøg på at hævde et nationalt råderum inden for

fælles aftaler og institutioner som udtryk for ”nationalisme”. Da den betydning, der knyttes til begrebet er stærkt negativ, bliver konklusionen, at det både er uhenigtsmæssigt og moralsk suspekt at være anti-føderalist.

Dem, der forsvare ”nationalstaternes EU” er ikke alene ude af trit med historiens gang, men ønsker tilmed at skruer tiden tilbage til Europas ulykkelige fortid under en aggressiv, autoritær og ekspansiv nationalismes svøbe. Det seneste eksempel på den argumentation og retorik så vi i debatten om den danske regerings ønske om at indføre skærpet toldkontrol ved grænserne.

Formet af nationalstaten

Herved lægges enhver seriøs EU-kritik død. Hvad enten man er EU-modstander, EU-kritisk eller moderat EU-tilhænger, tilhører man i virkeligheden samme suspekke kategori. Så er man ”højre-national” – og det gælder åbenbart også for dem, der politisk set befinder sig på venstrefløjen. Men hvis føderalisterne fortsætter med denne strategi, risikerer de at styrke modstanden mod EU i de europæiske befolkninger.

Ikke fordi europæerne er rykket mod højre, men fordi de generelt altid har været nationalister i liberal forstand. EU's såkaldte Eurobarometer-undersøgelser viser utvetydigt, at europæerne har et pragmatisk positivt forhold til EU, men fortsætter med at tænke i nationale baner og ønsker at beholde deres nationalstater. At de føler sig primært tilknyttet deres stater, skyldes, at de oplever deres stat som et værn for deres liv, rettigheder og demokratiske medindflydelse.

Desuden kan man ikke se bort fra den værdi, det enkelte menneske tillægger oplevelsen af at være forankret i en bestemt historisk, social og lokal sammenhæng.

Euro-krisen

Nationalstatens rolle er heller ikke udspillet på det økonomiske område. Vores erfaringer med finanskrisen og den økonomiske globalisering viser nemlig, at nationalstaten er en nødvendig brik i en global verdensorden, hvor regulering og sikkerhed er blevet lige så vigtige opgaver for staten som dens borgeres velfærd og velstand.

Selv blandt globaliseringsvenlige nyliberalister møder man i dag forståelse for, at nationalstaten er selve forudsætningen for, at der kan skabes rigdom på det globale marked. Ganske enkelt, fordi et velfungerende marked kræver en høj grad af social orden, økonomisk forudsigelighed og international stabilitet. Krisen i eurozonen gennem de sidste tre år viser desuden, at heller ikke EU kan fungere, uden at hvert medlemsland sørger for at holde orden i eget hus og sætte tæring efter næring. Økonomisk føderalisme er derfor ikke det, der er brug for nu.

Eksistenskrise

EU er et til dels vellykket eksperiment med tvær- og overnational politisk styring. Men at styre er ikke det samme som at regere i demokratisk forstand, og det europæiske samarbejde har aldrig været et demokratisk projekt i lighed med de moderne, liberale nationalstater.

Det ved europæerne af egen erfaring. Og den erfaring bør respekteres. Ellers risikerer EU at blive kastet ud i en eksistenskrise, som er værre end den nuværende gældskrise. ♦

Blå bog:

Michael Böss er lektor i historie og samfundsforhold. Han har været ansat ved Aarhus Universitet siden 1998 og er leder af Center for Irske Studier.

Han har tidligere arbejdet på Handelshøjskolen i Aarhus, som freelancejournalist ved P1 og har undervist på Lemvig Gymnasium.

Han har udgivet talrige publikationer og artikler i tidskrifter og aviser om demokrati, nation, stat, identitet og nationalisme.

I 2011 udgav han bogen ”Republikken Danmark – oplæg til en ny værdipolitisk debat”.

EU 2020

Der er en vej ud af den økonomiske krise, hvis Marie Louise Knupperts bud på fremtiden holder.

Når 27 EU-lande eller rettere 30 EU-lande for alvor koordinerer indsatsen så rykker det – for EU-familien er blevet større i år 2020, hvor der er kommet mindst 3 nye medlemslande til.

EU-landene mødes til en stor konference i 2020 i Madrid for at gøre resultatet op for deres strategi for vækst og beskæftigelse. Valget af Madrid er helt naturligt, fordi Spanien både ved egen indsats men godt bakket op af fællesskabet er lykkedes på bare 7 år at reducere en katastrofal høj arbejdsløshed blandt unge fra knap 45% til 8%.

Arbejde og uddannelse til ungdommen

De andre EU-lande har også tilsvarende fået unge i arbejde og i uddannelse, så Europa nu står godt rustet med kvalificeret arbejdskraft, der også kan "betale" for de mange ældre lønmodtagere, der forlader det europæiske arbejdsmarked. Det endda uden at gennemføre de mange forringelser i pensionsalderen, som ellers var højest på den europæiske dagsorden i 2011.

På konferencen i Madrid deltager, som det mest naturlige, også de sociale partnere, som EU kalder arbejdsmarkedets parter. Det gør de fordi arbejdsmarkedets parter har været nøglespillere i at skaffe unge ind på arbejdsmarkedet gennem europæiske aftaler, hvor virksomheder motiveres til at tage unge som lærlinge. Det er også parterne i EU-landene, der har overtalt regeringerne til at indføre vekselsuddannelser, hvor skole- og virksomhedspraktik går hånd i hånd. Og hvor virksomhedspraktikken kan tages i et andet EU-land end skoledelen.

Europæisk sporskifte

I 2011 var Europa ellers på den helt forkerte vej, hvor alle EU-landenes regeringer og Kommissionen kun var optaget af at spare og skære ned på de offentlige udgifter for at komme ud af den økonomiske krise, som blev skabt af de finansielle sektorer.

Selvom EU-landene havde pæne målsætninger for vækst og beskæftigelse i

2020-strategien fra 2010, var der ikke den fornødne politiske vilje til at sætte gang i væksten og investere i nye arbejdspladser bl.a. inden for renovering af Europas mange energifræsende bygninger.

EU uden rabat

Det afgørende skift kom først da EU-landene skulle til at behandle den fremtidige finansielle ramme for EU fra 2013 og de næste år frem, og hvor især et dygtigt dansk EU-formandskab fik afskaffet alle de EU-rabatter, som flere EU-lande havde haft.

Det lykkedes kun fordi Danmark selvfølgelig selv opgav sit krav om at få en rabat og fordi der blev indgået en politisk aftale om, at alle pengene fra rabatterne skulle øremærkes til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden bl.a. gennem tilskud til europæiske virksomheder, der oprettede praktikpladser. Samtidig skete der en reform af EU's socialfond, som blev omdirigeret til uddannelsessektoren både for unge og til efteruddannelse.

EU fulgte efterfølgende op med at vedtage en forordning om, at alle offentlige udbud skal indeholde krav om oprettelse af et bestemt antal praktikpladser og med et bødesystem, hvis kravet ikke blev overholdt.

Så begyndte det at batte noget, og langsomt steg optimismen og unge følte sig igen som en del af fremtiden – til gavn for dem selv og for Europa. ♦

[I 2011 var Europa ellers på den helt forkerte vej, hvor alle EU-landenes regeringer og Kommissionen kun var optaget af at spare og skære ned på de offentlige udgifter...]

Marie Louise Knuppert

Blå bog:

Marie Louise Knuppert er international sekretær i LO, som er fagforbundenes og A-kassernes landsorganisation i Danmark.

Hun er medlem af LO's hovedbestyrelse og daglige ledelse.

Hun har tidligere arbejdet som reklamekonsulent for Århus Stiftstidende og A-kassemedarbejder i HK-Århus.

Som en del af sit arbejde holder hun foredrag, skriver indlæg og blogger om blandt andet den danske model, klima, beskæftigelse, innovation, ulandsbistand, ligestilling, ledelse og EU fra den faglige vinkel.

[EU-debatten går mest på, om det er skibet eller redningsbåden, man skal prøve at redde.]

Erwin Neutzsky-Wulff

Fort Europa eller Fort Danmark i 2020?

”Lad os nu lige se, om der til den tid er nogen europæere tilbage”, lyder formaningen fra forfatteren og samfundsrevseren, Erwin Neutzsky-Wulff, i dette bud på dronningens nytårstale anno 2020.

I 2010 vedtog EU-Kommissionen, at EU inden 2020 skal være ”den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbase-rede økonomi”. Nej undskyld, det var vist målsætningen for 2010, vedtaget i 2000.

Ja, her er det: Den nye målsætning er, at EU inden 2020 skal være en videns- og innovationsbaseret konkurrencedygtig økonomi for at bringe Europa styrket ud af den krise, som vistnok ikke indgik i målsætningen for 2010. Det er naturligvis ikke noget, man skal tage alt for alvorligt, blot den sædvanlige retorik på aktionærmødet både til benefice for dem, der har majoriteten, og dem, der fik deres halve aktie i en lykkekegale ved firmafesten.

Vi er jo alle i samme båd, og nu skal der spyttes i næverne og tages fat for at bringe den flot og erstatte det, der i det forløbne år på mystisk vis forsvandt ind på svejtsiske bankkonti. Løsenet er med andre ord flere i mere arbejde.

Man kan ved samme lejlighed afvise rygter om, at skuden er sprunget læk og synker hurtigt – man har nemlig ligeledes besluttet, at der skal øses en gang om året fra otte til ni. Det afgørende er, at man ikke tager nogen druknende om bord.

Det er alle enige om, så EU-debatten går mest på, om det er skibet eller redningsbåden, man skal prøve at redde. Det sidste synspunkt er ikke populært, som den danske patriot Pia Kjærsgaard for ny-lig måtte erfare.

Hun har nemlig ikke glemt slaget ved Dybbøl og ønsker derfor meget naturligt ikke, at der skal fyge mere ukræs ind over hegnet, hvilke sympatier partiet ellers måtte have for vore besøgende i begyndelsen af fyrrerne. Tasketyve er som bekendt mørke i huden og taler gebrokkent, og dem er der mange af i Europa, kan hun se på billeder derfra.

Men det går jo ikke, at Danmark sådan murer sig inde, for hvis vi ikke står sammen, hvordan skal vi så kunne holde alle de andre ude? Og dem er der jo en del af, faktisk landede der for ikke så længe siden nogle tusind i Sydeuropa, fordi vi havde bombet deres huse i Libyen – disse mennesker er jo på trods af deres udprægede rytmesans lidt langsomt opfattende, så derfor har de nok ikke forstået, at det var for deres egen skyld.

Og så måske lidt for noget fedtet stads, de har i jorden, og som de alligevel ikke aner, hvad de skal bruge til, eftersom de aldrig helt er kommet ud af middelalderen. Derfor vil vi også gerne hjælpe dem med at omstyrte de diktatorer, som efterhånden er blevet alt for dyre at bestikke.

Når de gør oprør, er det naturligvis, fordi de ligesom vi savner den gode gamle kolonitid og ligesom Naser Khader næsten ikke kan vente med at blive medlemmer af Folkekirken – af rene samvittighedsgrunde naturligvis. Vi må dog ligesom Pia sætte grænsen et sted, men hvor?

Fort Danmark eller Fort Europa – deltag i debatten! Selvfølgelig kan vi sagtens holde en milliard mennesker ude, så længe vi afsætter et par promille af nationalproduktet til at plante et træ i de ørkenområder, vi har skabt.

Ellers kan de bare komme an! Vi danskere er nemlig nogle hårde nysere, der er vant til at overleve bomber og flygtningegejre.

Undskyld – hvad var det nu lige, opgaven gik ud på? Foretrækker jeg model 2020 af gummiflåden med rødt eller grønt indtræk?

Og hvordan ser jeg på Europas fremtid? Jo, ja – lad os nu lige se, om der til den tid er nogen europæere tilbage. ♦

Blå bog:

Erwin Neutzsky-Wulff er gyser- og science fiction-forfatter.

Han er ophavsmand til en række håndbøger i computerprogrammering samt bøger om overnaturlige fænomener og filosofiske emner.

Han debuterede i 1971 med romanen ”Dialog om det 21. århundredes vigtigste verdenssystemer” og har været aktiv i produktionen af det humanistiske magasin Faklen, redigeret magasinet Weekend-Sex samt skrevet tekster til en række danske tegneseriemagasin.

Han er fast klummist på bloggen DenFri.dk

Åbenhed, nærhed og demokrati

Vi behøver ikke vente på traktatrevisioner. Det er budskabet fra Jens-Peter Bonde, der peger på tre konkrete muligheder for at styrke demokratiet i EU.

Folkestyrets kerne er, at vi kan gå til valg, få et nyt flertal og derefter en ny lov. Alligevel findes der i dag omkring 100.000 love, standarder, domme og andre retsakter, som ikke kan ændres af vælgerne ved valg til folketinget eller Europa-Parlamentet.

Der findes samtidig ikke en eneste dansk lov eller kommunal bestemmelse, som ikke kan påvirkes fra EU. Jeg har udlovet god rødvin til et eksempel, men har endnu vinen stående i kælderens til den, der kan finde en undtagelse, der bekræfter reglen om, at EU-retten *latent* kan nå ethvert hjørne i samfundet.

Lissabon-traktaten kaldes ikke for en forfatning, men den er en forfatning med forrang mod enhver national bestemmelse af andet indhold. Det hindrer ikke, at EU på mange områder ikke anvender sin *latente* kompetence. Vi har en fælles mønt, men endnu ingen fælles finanspolitik. EU kan vedtage straffebestemmelser, men der er ingen fælles fængsler. Et fælles forsvar kan etableres, men er ikke etableret endnu.

Lissabon-traktaten har fordoblet områderne, hvor Europa-Parlamentet kan medvirke til at vedtage love. Det er godt for EP-medlemmerne, men vælgerne i de europæiske lande har mistet meget mere indflydelse, end MEP'erne har vundet. Det demokratiske underskud er vokset.

Et mere demokratisk EU

Jeg vil anbefale tre konkrete reformer om Åbenhed, Nærhed og Demokrati = ÅND.

Hovedparten af lovene vedtages fortsat af embedsmænd i lukkede arbejdsgrupper. En åbenhedsreform bør sikre, at alle love vedtages i åbne møder på baggrund af arbejdsdokumenter, som i det mindste bør kunne rekvireres af medlemmer af Europa-Parlamentet og de nationale parlamenter. Denne reform er gennemført i Tyskland. Medlemmer af Forbundsdagen i Berlin har adgang til *ethvert* dokument fra lovgivningsmøllen i Bruxelles.

Hvorfor må danske medlemmer af folketinget ikke have samme adgang? Vi var engang foregangsland for folketingskontrol med EU-politikken. Det er vi ikke mere. En åbenhedsreform i EU kan vedtages af simple flertal i Ministerrådet og Kommissionen gennem ændringer i forretningsordenerne. Det kræver *ikke* traktat-ændringer.

Ingen lov uden flertal

En nærhedsreform bør sikre, at de nationale parlamenter kommer til at vedtage Unionens lovgivningsprogram med angivelse af, hvor der skal vedtages bindende regler, og hvor der kun skal ske frivillig koordination. En

sådan reform kan initieres af det danske formandskab i 2012. Beslutningen bliver ikke juridisk bindende. Det er heller ikke nødvendigt, fordi lovforslagene til sidst skal have tilslutning fra et kvalificeret flertal i Ministerrådet.

En demokratisk reform bør sikre, at der fremover kun vedtages love, som har flertal blandt folkevalgte i de nationale parlamenter og/eller Europa-Parlamentet bag sig. Regeringerne kan hver for sig forpligte sig til kun at stemme for regler, der har flertal bag sig. Europa-Parlamentet kunne let presse Kommissionen til at trække lovforslag tilbage, hvis de ikke har opnået flertal i EP. En begrænsning af Kommissionens initiativ-monopol kræver traktatændring. Det gør demokratisk selvbegrænsning ikke.

Kommissær på valg

Endelig bør vi forberede direkte valg af Kommissionens medlemmer sammen med næste valg til Europa-Parlamentet. Partier og bevægelser kan samles om forskellige kandidater. Regeringen kan forpligte sig til at foreslå den kandidat, som har fået flest stemmer ved valget i Danmark. Kommissionens formand har traktatmæssig ret til at afvise den valgte kandidat. Det bliver ikke let for ham at insistere på et dansk medlem, der ikke kan vælges blandt vælgerne. Dertil står det demokratiske princip endnu for stærkt i borgernes bevidsthed.

Det er tre simple reformer, som kan gennemføres her og nu – uden at vente på besværlige traktatændringer. ♦

Lissabon-traktaten kaldes ikke for en forfatning, men den er en forfatning med forrang mod enhver national bestemmelse af andet indhold.]

Jens-Peter Bonde

Blå bog:

Jens-Peter Bonde er forfatter og redaktør af euabc.com. Han sad i EU-Parlamentet i 29 år fra 1979 til 2008. Først for Folkebevægelsen mod EU og siden for JuniBevægelsen.

I 2001 blev han kåret som årets europæiske politiker. Han var i mange år den ledende unions skeptiker i Europa, er kendt for sin kamp for åbenhed og demokrati i EU og har skrevet et utal af bøger om EU. Han er cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet.

[Hvis man mener, at Folketinget er vigtigere end EU-Parlamentet, skal man nedlægge EU-Parlamentet.]

Poul Smidt

Elitens EU-projekt på afgrundens rand

De fleste har taget fejl og mange har fyldt folk med løgn på vejen til Den Europæiske Union, som vi kender i dag. Den uægte og uærlige magtdeling må korrigeres.

Det mest alvorlige er de mange nationale politikere, som har fortrængt og fortiet, at deres afgivelse af beføjelser til fællesskabet betyder, at de ikke længere har samme beføjelser som tidligere. Enten ved de det ikke, eller også vil de ikke være ved det.

Og det giver en kurs mod afgrunden, sådan som den folkelige forståelse af det kommunale selvstyre bliver til en by i Rusland, når det kommunale lægges i en statslig spændetrøje.

Magten er overdraget

Skiftende danske regeringer og folketingsmedlemmer har overført deres magt til Europa-Parlamentet. Ikke fordi de ville, men fordi de ikke kunne modsætte sig andre landes ønsker om en slags europæisk statsopbygning.

Min påstand er nu, at de fleste landes regeringer og parlamenter har overført mere indflydelse til Bruxelles end de selv synes om. Den pædagogiske version kunne være, at Helle Thorning-Schmidt (S) som medlem af Europa-Parlamentet mente, at indflydelsen på Europas vej lå bedst i parlamentet, mens hun i dag nok mener, at statsministerkontoret er det centrale omdrejningspunkt.

Der er et misforhold mellem den afgivne suverænitet og den suverænitet, man har beholdt eller mener at have beholdt hjemme. Da Folketingets brede flertal besluttede sig for at gå i krig mod Gaddafi's

Libyen var EU-landenes udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde ganske enkelt ikke med i folketingssalen. Ikke med et ord.

Skal EU-Parlamentet nedlægges?

Hvis elitens europæiske projekt skal overleve 2020 kræver det en justering, skal man ikke vil en fælles udenrigspolitik, skal man indstille projektet. Hvis man mener, at Folketinget er vigtigere end EU-Parlamentet, skal man nedlægge EU-Parlamentet. Uægte og uærlig suverænitetssafgivelse undergraver projektets demokratiske grundlag og sætter langsomt kursen mod afgrunden.

De kommende år vil bringe nye medlemslande. Kroatien, Serbien, Montenegro, Bosnien-Herzegovina, Albanien, Makedonien, forhåbentlig også Tyrkiet og på længere sigt Kosovo, der har mere ondt i korruptionen end alle de andre tilsammen.

Antallet af lande lægger op til den nødvendige selvransagelse. Jo, EU er fortsat fredens projekt og fredens projekt forudsætter stadig et forpligtende samarbejde,

som vil bringe den livgivende udsoning til Balkan. Jo, det er stadig Jean Monnets kloge tanker, der skal bære samarbejdet i det daglige: Spørg ikke, hvad dit land får ud af at være med, men om hvad europæerne får ud af at arbejde sammen.

Ikke mere union men bedre union

Det kræver faktisk, at man forpligter sig til det samarbejde, man ønsker, i stedet for at gøre gode miner til slet spil omkring opbygningen af den fælles statsdannelse, som kun et fåtal af lande egentlig ønsker.

Når medlemslande helst vil være medlemslande må de nedlægge Europa-Parlamentet og kun fastholde de opgaver, der påviseligt giver europæisk merværdi. Fri bevægelighed, indre marked, standardisering. Der er ikke brug for mere union, men for en bedre union, hvor resultaterne tæller. Opbygning af en europæisk statsdannelse er ikke et resultat i sig selv, og det vil man indse omkring 2020. ♦

Blå bog:

Poul Smidt er journalist og foredragsholder. Han har i mange år været Bruxelles-korrespondent for DR (både TV og radio).

Derudover har han arbejdet som talsperson for NATO-missionerne i Kosovo og Irak.

Han er forfatter til bøgerne "Et rigtigt parlament" (Gyldendal 1999), den juridiske håndbog "Papirløst ægteskab" (1973) og bidrager til en lang række værker om EU, journalistik og menneskerettigheder. Poul Smidt er oprindeligt uddannet cand.jur.

EU presser den danske model

Den økonomiske krise bruges som afsæt for at bringe områder, der hidtil har hørt til nationalstatens kompetence, ind under fællesskabets overvågning og beslutninger. Det er den forkerte vej at gå.

Med Euro-pagten bevægede EU sig for alvor ind på den danske aftalemodels banehalvdel.

Nu skal medlemsstaterne overvåge og reformere "lønfastsættelsesordningerne og om nødvendigt graden af centralisering i forhandlingsprocessen og af indekseringsmekanismerne".

Det er ikke bare på det overordnede plan, at statscheferne nu skal stå skoleret for de øvrige medlemsstater. Statscheferne skal helt ned i detaljen og sikre, "at lønoverenskomster i den offentlige sektor understøtter bestræbelserne vedrørende konkurrenceevnen i den private sektor".

Pagten tog også fat på socialpolitikken og den underliggende skattepolitik i medlemsstaterne med inddragelse af pensioner, sundhedspleje og sociale ydelser. Pagten lægger op til reformer, der skal sikre "holdbare pensioner og sociale ydelser" og peger på at øge pensionsalderen, samt begrænse førtidspensionsordninger.

En farlig glidebane

Det ligner en farlig glidebane i forhold til balancen mellem fællesskabets kompetence og nationalstatens selvbestemmelsesret. Og det er den forkerte vej, som medlemsstaterne nu vælger at betrede.

Der har ellers tegnet sig konturerne af en anden vej i de senere års udvikling i EU. En anden vej, hvor nationalstaternes selvstændige arbejdsmarkedsmodeller kombineres med grundlæggende lønmodtagerbeskyttelse leveret af eller gennem EU-samarbejdet.

Den danske aftalemodel er ikke længere et rent indenlandsk spørgsmål, og har næppe i de sidste mange årtier været et rent aftalespørgsmål.

Modellen er i virkelighedens verden en hybrid mellem overenskomstparternes kollektive aftaler, dansk lovgivning og EU-regulering tilsat internationale påvirkninger fra eksempelvis den internationale arbejdsorganisation (ILO) og Menneskerettighedsdomstolen.

Vi er underlagt EU-direktiver

I praksis vedtages der ikke længere selvstændig dansk arbejdsmarkedslovgivning. Den nye lovgivning, der kommer til, udspringer af EU-direktiver, som arbejdsmarkedets parter ikke selv har kunnet implementere i de kollektive aftaler og af EU-domstolens praksis samt – forhåbentligt i

stigende grad – af kollektive aftaler mellem europæiske parter.

Og det er lige dér, at min vision for balancen i 2020 mellem den danske aftalemodel og EU-reguleringen tager sit udspring.

Skal EU finde sin konstruktive placering i reguleringen af de europæiske lønmodtageres forhold, så skal EU-reguleringen ikke blokere for, men tværtimod understøtte de løsninger, som de nationale arbejdsgiverparter og lønmodtagerparter forhandler sig frem til.

Det betyder i praksis, at medlemsstaterne skal finde en arbejdsdeling, der tillader EU at sikre grundlæggende beskyttelse af de europæiske lønmodtagere, men som overlader det til de nationale og europæiske arbejdsmarkedsparter at indgå kollektive aftaler om lønmodtagerrettigheder, som bygger ovenpå den grundlæggende beskyttelse.

EU burde tage ved lære af Danmark

Kigger man i helikopterperspektiv hen over det danske arbejdsmarked, så eksisterede der noget, der kunne ligne en sådan arbejdsdeling mellem det danske Folketing og de danske arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer, før Danmarks indmeldelse i EF.

Bliver man hængende i helikopteren, så har EF og siden EU på nogle strækninger ageret på nogenlunde samme måde. EU-reguleringen af arbejdsmarkedsforhold har således ikke mindst haft til hensigt at modvirke diskrimination af lønmodtagere og uhæmmet rovdrift på arbejdskraften. Ligelønsspørgsmålet, vikarområdet og det besværlige arbejdstidsemne er gode eksempler på den arbejdsdeling.

I min vision er det den vej, EU skal bevæge sig videre af, og dermed hurtigst muligt få gjort den aktuelle EU-indblanding i arbejdsmarkedsforhold og socialpolitik til en parentes i EU's udviklingshistorie.

Til gengæld er der et snart akut behov for at danne europæiske parter, der er repræsentative for arbejdsgivere og lønmodtagere på tværs af EU, og som kan løfte opgaven med at indgå kollektive aftaler på det grundlæggende plan. Og her er jeg ikke helt overbevist om, at repræsentative arbejdsgiverparter er på plads om 10 år. Desværre. ♦

[I praksis vedtages der ikke længere selvstændig dansk arbejdsmarkedslovgivning.]

Dennis Kristensen

Blå bog:

Dennis Kristensen har siden 2002 været Forbundsformand i Fag og Arbejde (FOA).

Han er desuden medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Dyrtidsfond og Formand for Offentligt Ansattes Organisationer (OAO).

Han har haft en række tillidsposter i faglige foreninger og i Sygehusets Hovedbestyrelse og er oprindeligt uddannet portør.

[Uanset hvad EU finder på at kaste sig over de kommende år, er det allervæsentligste formentlig at gøre det begribeligt for borgerne...]

Jonas Christoffersen

Blå bog:

Jonas Christoffersen er direktør for Institut for Menneskerettigheder. Han er tidligere lektor i menneskeret ved Københavns Universitet, hvor han også har undervist i EU-ret. Før dette har han blandt andet arbejdet som landsdommer, dommerfuldmægtig ved Højesteret og advokat.

Han har skrevet en lang række afhandlinger om national- og international menneskeret og er aktiv i den offentlige debat via artikler, udgivelser, foredrag og TV.

Han fik sin juridiske doktorgrad i 2008 med en afhandling om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

EU fremmer menneskerettighederne, men...

Jonas Christoffersen efterlyser engagement fra borgere, politikere og medlemsstater.

EU har siden ikrafttrædelsen af Lissabon-traktaten den 1. december 2009 været juridisk forpligtet til at overholde og gennemføre EU's charter om grundlæggende rettigheder. Charteret er også bindende for EU's institutioner og medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten.

EU har – udover Charteret – en vigtig opgave med at fremme menneskerettigheder og demokrati i EU's udenrigspolitik samt i EU's udviklingspolitik.

Kend din ret

Europa-Kommissionen har i 2010 vedtaget en strategi for arbejdet med EU's charter om grundlæggende rettigheder. Strategien fokuserer på at sikre overensstemmelse mellem EU-love og Charteret og på information til borgerne dels om de årlige fremskridt på området, dels om Kommissionens ret til at gribe ind ved spørgsmål om grundlæggende rettigheder.

Dette er selvsagt en ganske generel måde at sige det på, men det indeholder den sandhed, at borgerne har rettigheder, de skal kende og kunne kræve respekteret, og at EU og staterne har forpligtelser over for borgerne. Alt dette er baseret på det fundamentale princip i EU, nemlig at EU bygger på "principperne om frihed,

demokrati og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som medlemsstaterne har til fælles." Og det er vel det nærmeste, man kommer på en vision for EU's forhold til de grundlæggende rettigheder, nemlig at de skal respekteres og gennemføres.

Et fælles ansvar

Men det er lettere sagt end gjort at komme i mål. Der skal arbejdes med at indføre en kultur, hvor grundlæggende rettigheder respekteres som noget naturligt, men som de sidste 60 års udvikling i Europa viser, er det ingen let sag. Det kræver en politisk opbakning ikke kun i EU og dets institutioner, men også i EU fra medlemsstaternes borgere og politikere. I sidste ende bygger EU på de demokratier, der styrer de 27 medlemssta-

ter. Hvis de 27 lande og deres befolkninger ikke støtter op bag de grundlæggende rettigheder, så kommer man ikke langt.

Uanset hvad EU finder på at kaste sig over de kommende år, er det allervæsentligste formentlig at gøre det begribeligt for borgerne i de 27 lande, hvad EU beskæftiger sig med af betydning også for individers rettigheder. F.eks. er det stort set umuligt at gøre en aktiv indsats mod menneskehandel uden at anskue menneskehandel som et almindeligt forekommende element i grænseoverskridende, organiseret kriminalitet. Og den form for kriminalitet bekæmpes bedst i samarbejde med andre lande – herunder igennem EU.

En vision for EU's arbejde på menneskerettighedsområdet er derfor kort sagt, at EU's arbejde er kendt og anerkendt – ikke ukendt og underkendt. ♦

Europa-Kommissionens check-liste, når der foreslås ny politik eller lovgivning

1. Hvilke rettigheder berøres?
2. Kan rettighederne begrænses?
3. Hvordan berøres rettighederne? Er påvirkningerne positive (fremme af rettigheder) eller negative (begrænsning af rettigheder)?
4. Har politiske valgmuligheder både positive og negative virkninger på en eller flere rettigheder?
5. Kan en begrænsning af en ret formuleres præcist?
6. Er en begrænsning af en ret nødvendig?

[Udviklingslandene må se frem til syv år mere, hvor den kolossale europæiske landbrugsstøtte vil spænde ben for den lokale landbrugsudvikling, verdenssamfundet har så hårdt brug for.]

Laust Gregersen

Hvor er EU's globale vision?

Verden står over for akutte udviklingsproblemer. Hvert sjette menneske på jorden går sulten i seng hver eneste dag. Udenfor EU's grænser lever 1,4 milliard stadig i ekstrem fattigdom.

Frem mod 2020 kan og bør Europa være garant for, at den rige verden ikke vender det blinde øje til, men gør en helhjertet indsats for at skabe bedre livsvilkår for verdenssamfundets allersvageste.

Et af hovedmålene med Lissabontraktaten og den nye udenrigstjeneste er, at EU skal spille en stærkere og mere sammenhængende rolle på den internationale scene. I øjeblikket synes EU-landenes evne til at formulere en overbevisende vision for et globalt ansvarligt Europa imidlertid at være lammet af manglende lederskab og interne økonomiske problemer, hvilket særligt kommer til udtryk inden for udviklingssamarbejdet.

Det er ganske uforståeligt set i lyset af, at det netop er på dette område, hvor EU har den klart største komparative fordel i forhold til både USA og de nye opkommende økonomier med Kina, Indien og Brasilien i spidsen.

Ramme om udvikling

EU-Kommission og medlemslandene giver tilsammen omkring 55% af den samlede globale udviklingsbistand, men ressourceoverførsler fra rige til fattige lande er langt fra tilstrækkeligt. I fremtiden vil det blive stadig vigtigere, at EU-landene (og andre rige nationer) også er parate til at ændre de politikker, der underminerer rammevilkårene for, at udviklingslandene kan løfte sig ud af fattigdom.

Denne tilgang kræver selvsagt, at man tør se uden for den traditionelle bistandspolitiske værktøjskasse og handler kort fortalt om at sikre en bedre sammenhæng

eller kohærens, så flere politikker trækker i en udviklingsvenlig retning. Vores politikker inden for finansiel regulering, handel og diplomati bør i langt højere grad udarbejdes med en målsætning om at nå ud over snævert definerede europæiske interesser. Men her mangler EU-landene for alvor at udvise politisk mod og vilje. To eksempler illustrerer pointen.

Syv år mere

Med Kommissionens nye forslag til EU's budget for 2014-2020, de såkaldte finansielle perspektiver står det nu fuldstændig klart, at de reformprocesser som for alvor tog fart i begyndelsen af dette årtusinde er gået i bagegear og al snak om et paradigmeskift herimod at målrette EU-støtten til produktion af offentlige goder er forduftet.

Udviklingslandene må se frem til syv år mere, hvor den kolossale europæiske landbrugsstøtte vil spænde ben for den lokale landbrugsudvikling, verdenssamfundet har så hårdt brug for. 75% af verdens fattige bor i landområder og alle internationale institutioner peger på, at verdens sultproblemer kun kan løses gennem massive investeringer i det lokale landbrug, dér hvor de sultne bor.

Kapitalflugt

Lige nu forsvinder der ca. ti gange så mange penge ud af udviklingslandene i illegal kapitalflugt som de samme lande modtager i udviklingsbistand. Hovedparten af denne ressourceplyndring sker via multinationale selskabers skattefiflerier. Ved at ændre på sin egen regnskabslovgivning

Blå bog:

Laust Gregersen er konstitueret sekretariatsleder i Concord Danmark, der er de danske udviklingsorganisationers EU-netværk og er samtidig den danske platform for CONCORD Europe, der repræsenterer mere end 1600 europæiske NGO'er.

Han har skrevet en række artikler og rapporter om EU og udvikling. Herunder bidrag til AidWatch-rapporten, en rapport om skatteunddragelse i Ghana og analyser af EU's landbrugspolitik. Han er uddannet cand.soc. i Politisk Kommunikation og Ledelse fra CBS.

og arbejde for at ændre de internationale standarder på området ville EU kunne skabe et helt andet retfærdigt grundlag for at fattige lande kan finansiere deres udvikling selv.

Globalt ansvar

Danmark har formandskabet for EU i første halvår af 2012, hvor både EU's regnskabslovgivning og landbrugsreformer skal forhandles – det er en enestående mulighed for at så de første sæd til et mere globalt ansvarligt EU frem mod 2020. ♦

[Det skal være meget nemmere at studere, bo, arbejde og etablere sin virksomhed i et andet europæisk land – og det skal ikke være for de få udvalgte.]

Anne Marie Damgaard

Verdens bedste marked

Almindelige borgere vil møde et mere åbent marked, mindre administrativt bøv! og en reel mulighed for at bevæge sig frit i Europa, lyder visionen fra Anne Marie Damgaard.

Når Danmark 1. januar 2012 overtager EU-formandskabet i seks måneder, vil EU's indre marked kunne fejre 20 års jubilæum. Set over tid har det indre marked været en succeshistorie, der har bidraget til økonomisk vækst i alle EU-lande samt skabelsen af knap tre millioner job i perioden 1992-2006.

Men der er stadig områder, hvor borgere og virksomheder ikke til fulde kan udnytte mulighederne i verdens største marked. Det skal være meget nemmere at studere, bo, arbejde og etablere sin virksomhed i et andet europæisk land – og det skal ikke være for de få udvalgte. Det indre marked skal "kickstartes", så Europa rustes til at konkurrere i den globale økonomi. Det er den udfordring, Danmark skal sparke i gang i 2012.

Men lad os se på hvordan det indre marked vil fungere i 2020.

Europa som arbejdsplads

Her er historien om, hvordan Helene fra Estland og Peter fra Danmark i 2020 har hele Europa som deres arbejdsplads, og hver dag udnytter de mange muligheder, som et grænseoverskridende åbent marked giver dem for at udvikle deres virksomhed.

Helene er 34 år og fra Estland. Hun er designer og har studeret 3 år i Estland på en designskole og har herefter læst 3 år videre på universitet i Düsselddorf, Tyskland for at specialisere sig i salg. Peter er 32 år,

dansker, ingeniøruddannet og har læst hele sine uddannelse i Düsselddorf. Peter arbejder med intelligente tekstiler, dvs. tekstiler, der både tilpasser sig ydre påvirkninger og kroppens behov. Peter og Helene mødes i Tyskland under deres studier til et seminar om de globale klimaforandringer og betydningen af varmere temperaturer for mennesker og natur.

De bliver enige om at arbejde sammen om at udvikle et koncept omkring klimavenligt tøj. Peter skal stå for idéudviklingen af nye typer tekstilstoffer, der kan beskytte kroppen mod den stadig stærkere sol og tyndere ozonlag. Helene skal stå for designet for at sikre, at tøjet bliver funktionelt og smart, samtidig ved hun også noget om salg.

Mindre administrativt bøv!

Helene og Peter starter efter deres studier en lille virksomhed op i Düsselddorf omkring deres koncept. Selvom Helene og Peter kommer fra Estland og Danmark, er det meget nemt at etablere en ny virksomhed i Tyskland, det tager kun 3 dage. De bliver registreret i det europæiske CVR register (det centrale virksomhedsregister), de åbner en bankkonto i Tyskland, som de kan bruge i hele Europa med deres EU elektroniske underskrift.

Når man først har fået E-underskriften i et EU land, kan den bruges som underskrift i alle EU lande. Når Peter f.eks. handler med kunder over nettet i Sverige, Frankrig, Bulgarien eller Kroatien. Banken i Düsselddorf låner Helene og Peter et stort engangsbø! for at de kan etablere deres nye virksomhed, det går også smertefrit, fordi banken prioriterer at yde lån til små nystartede virksomheder med gode idéer.

Nemt EU-patent

De første par år går med at udvikle en lille kollektion af klimavenligt børnetøj. Men Helene og Peter er ikke de eneste

på markedet, både kineserne og flere firmaer i Brasilien arbejder med et lignende koncept. For at beskytte deres idé søger Helene EU's patentkontor om at få patent på deres tekstilkoncept i alle EU lande, da idéen er at udvikle markedet i både Europa og på globalt plan. Heldigvis skal Helene kun ansøge ét sted, nemlig ved EU's patentkontor i Tyskland, og herefter har deres virksomhed patenteret konceptet i alle 30 EU lande.

Ens regler for virksomhedsetablering

Næste skridt er at etablere afdelinger i andre EU lande. Som dansker tager Peter sig af det danske marked, og Helene tager kontakt med sin gamle designskole i Tallinn, hvor de i samarbejde med en lokal tekstilproducent etablerer en virksomhed. Både i Danmark og Estland er det nemt at finde ud af, hvilke regler og krav der er til eksempelvis at ansætte medarbejdere i de to lande via webportalen "Start din egen virksomhed", der findes på både estisk, dansk og selvfølgelig også på engelsk.

Fra hovedkontoret i Düsselddorf styrer Helene og Peter deres virksomhed, der i løbet af ganske kort tid får etableret afdelinger i 20 andre europæiske lande, samt afdelinger i Kina og Brasilien.

Og sådan kunne historien om, hvordan Helene og Peters gode idé udvikler sig til et europæisk brand med en 30% markedsandel af verdensmarkedet fortsætte. ♦

Blå bog:

Anne Marie Damgaard har siden 2004 været EU-chef i Dansk Erhverv, der er en erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening og udgiver Dagbladet Børsen.

Hun har tidligere arbejdet som lobbyist for Dansk Erhverv i Bruxelles.

Desuden er hun ekstern lektor ved CBS, har en master i Europæisk Politik fra Universitetet i Strasbourg og er cand.mag. i historie og fransk fra Københavns Universitet.

Europa i 2020: Den anden vision

Det er ved at blive en tradition, at EU formulerer nogle overordnede formål for Unionen, og det nye barn hedder Europa 2020-strategien. Den adskiller sig fra sin forgænger ved navnet. Ellers er det gammel sur vin på nye flasker.

"Fællesskabets mål" er konkurrencedygtighed. Med dét dogme som rettesnor, skal offentlige ydelser i højere grad operere efter en markedslogik, sociale ydelser skal skæres ned, pensionerne forringes, forskning gøres til et mere direkte redskab for erhvervslivet, og alt sammen skal det sikres ved at strømline og effektivisere beslutningsprocesserne; ikke-valgte embedsmænd, især i Kommissionen, skal have større magt.

Krisen som katalysator

Det er "kapitalens Europa", der for alvor er ved at blive realiseret, og krisen i eurozonen har været som en gave for arkitekterne bag denne vision. Og hvis det kan undre, at der ikke er mere debat om

dét, er det bl.a. fordi der er fyldt nogle ikke forpligtende og løse hensigtserklæringer i dokumenterne om at reducere arbejdsløsheden og fattigdommen. Så er de fleste politiske strømninger dækket ind, og der er ro på bagsmækken.

EU under pres

I dag kan det derfor være svært at se realistiske alternativer. Der skal nemlig et massivt folkeligt pres til før det bliver anderledes. Men sagen er, at de næste år efter alt at dømme bliver dramatiske for EU.

Allerede i dag er begejstringen for EU – takket være den måde, EU har reageret på eurokrisen – faldet som en sten i lande som Grækenland, Irland, Portugal, Spanien, og (af andre grunde end de øvrige) Finland, og der er ingen grund til at tro, det bliver ved det.

Der kommer en kraftig folkelig reaktion mod den rolle, Bruxelles er ved at indtage i økonomisk politik – bl.a. med 2020-planen. Spørgsmålet er bare, hvilken retning, den tager.

Nye muligheder

Det åbner forhåbentlig mulighed for at arbejde mod et europæisk samarbejde på et helt andet grundlag. Det grundlag må bl.a. være:

- At bringe finansmarkederne under kontrol og afvæbne dem. Ikke ved bare at lave småjusteringer efter finanskriser, men ved for alvor at stoppe den skadelige virkning, spekulation har på den produktive sektor.
- At sætte velfærd finansieret af progressiv beskatning som et centralt fælles mål, der skal afskaffe fattigdom i Europa. Og samarbejde om opbygning af en offentlig sektor, demokratisk styret og

Blå bog:

Kenneth Haar er journalist og debattør. Han arbejder som researcher i Corporate Europe Observatory, der er en organisation, der overvåger og dokumenterer lobbyisme og magtmisbrug i Bruxelles.

Han er nyligt afgået redaktør af NOTAT og har været international sekretær for Enhedslistens folketingsgruppe.

Han var med til at starte ATTAC-Danmark, og har skrevet en lang række artikler og rapporter om internationale forhold, EU og globalisering. Han har sammen med Klaus Lorenzen udgivet bogen "Under bekvemmelighedsflag".

Kenneth Haar er cand. mag. i historie og sociologi.

som et område fri for bøvet markedslogik.

- At fremme demokrati ved afskaffelse af teknokratiske og lukkede beslutningsprocesser i institutionerne, gennem decentralisering, og ved systematisk at sætte ind over for erhvervslivets dominans i europæisk økonomisk politik.
- At rehabilitere offentlige investeringer som et væsentligt led i økonomisk politik, det forudsætter bl.a. at stabilitetspagten sløjfes.
- At koordinere en indsats for bæredygtighed, bl.a. ved at sikre deling af teknologi, samarbejde om investeringer i miljørigtig teknologi og økologisk omstilling.

Et nyt fællesskab

Den slags kan ikke realiseres inden for den nuværende traktat. Det kan derfor ligne en uoverstigelig opgave, når nu det netop er lykkedes regeringscheferne at få den sidste traktat på plads – Lissabontraktaten. Men unionen vil næppe blive et roligt teselskab i de næste mange år.

Det vil knage i fuger og bånd på godt og ondt. Også vrangvillige politikere kan simpelthen blive nødt til at opfinde en anden form for europæisk samarbejde, og det vil give nogle nye muligheder. Ikke at vi skal vente på dem. Der er ingen tid at spille. ♦

[Det er "kapitalens Europa", der for alvor er ved at blive realiseret, og krisen i eurozonen har været som en gave for arkitekterne bag denne vision.]

www.DEO.dk DEMOKRATI KRÆVER DELTAGELSE

DEO står for Demokrati i Europa Oplysningsforbund. Vi vil gennem engageret folkeoplysning sætte EU-spørgsmål til debat – og gøre det gerne under hyggelige former.

Byvandring i København og debat om EUs flygtningepolitik

Søndag den **21. august** 2011 kl. 13-16

Mødested: Caritasspringvandet på Gammel Torv, København.

Højskolelærer **Michael Carlsen** viser hvordan byen altid har været mål for indvandring fra hele Europa, og de positive bidrag det har givet. Derefter oplæg ved Dorte Smed fra Dansk Flygtningehjælp om: "Kan EU enes om en flygtningepolitik i lyset af presset fra Nordafrika?" Pris 50 kr. inkl. kaffe. Abonnenter på NOTATgratis. Arrangør: Oplysningsforbundet DEO i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp.

Kan EU begrænse spekulation i fødevarer?

DEO sætter i efteråret spot på dette vigtige tema med bl.a. en stor konference på Christiansborg og møder flere steder i landet. Desuden også et temanummer af magasinet NOTAT og efterårets Bruxellesstur.

EU og fremtidens velfærd

Konference lørdag den **17. september 2011**, kl. 10.30-16.30. Konferencerummet, Wegeners Gård, Vesterbrogade 60A, København V.

Mød førende EU-eksperter på velfærdsområdet, hør om EU's betydning på det sociale område i Danmark, og kom i dialog med de danske EU-politikere.

Oplæg ved lektor **Dorte Sindbjerg Martinsen**, professor **Jon Kvist**, afd. direktør **Niels Ploug**, professor **Jesper Jespersen** og professor **Anette Borchorst**.

Journalist **Knud Vilby** styrer et panel af politikere og lektor **Rasmus Willig** slutter af.

Er Polen foregangsland eller skrækszenarie?

Polen har stor vækst, men også stigende ulighed. DEO sætter denne udvikling til debat med oplæg af **Jan Jakob Floryan** og magasinet rØST.

I København 11. oktober og i Århus 13. oktober 2011.

Læs mere på www.deo.dk

Dresden

5-dages kulturrejse i EU den 21.-25. september 2011

På guidet tur gennem det historiske bycentrum i Dresden, vil der blive fortalt om byen, dens historie og arkitektur. Vi skal også opleve en sejltur på Elben med dampdrevne hjuldamper og frokost. I bussen fortælles om Tysklands rolle i EU.

Pris: 3.600 kr. (NOTAT abonnenter kun 3.400 kr.) inkl. 4 overnatninger på hotel i dobbeltværelser og morgenmad samt sejltur og rabatkort til museer.

**REJSER
TIL OG I EU**

Bruxelles om EU

Tre-dages studietur med bus den 26.-29. november 2011

Vi tager til Bruxelles for at blive klogere på EU, denne gang med temaet: "Kan EU begrænse spekulation i fødevarer?"

Pris: 1.600 kr. (NOTAT abonnenter kun 1.400 kr.) inkl. 2 overnatninger på 4-stjernet hotel i dobbeltværelser og morgenmad.

Redaktion:
NOTAT, Christiansborg,
1240 København K.
redaktionen@notat.dk

I redaktionen:
Rasmus Nørlem Sørensen (ansv.), Luise Hemmer Pihl, Staffan Dahllöf, Sven Skovmand, Michael B. Lauritsen, Finn Ellegaard & Sisse Møller Møller.

Illustrator, Line Lisberg Refstrup.
[mail: illustration@linerefstrup.dk](mailto:illustration@linerefstrup.dk)
www.linerefstrup.dk Et linerefstrup.blogspot.com

Abonnement:
NOTAT, Nordkystvejen 2F, 8961 Allingåbro,
tlf. 86 48 16 00, notat@notat.dk
CVR nr.: 18411008

Lay-out og tryk: NOTAT Grafisk, 86 48 16 00
ISSN: 1603-7480